

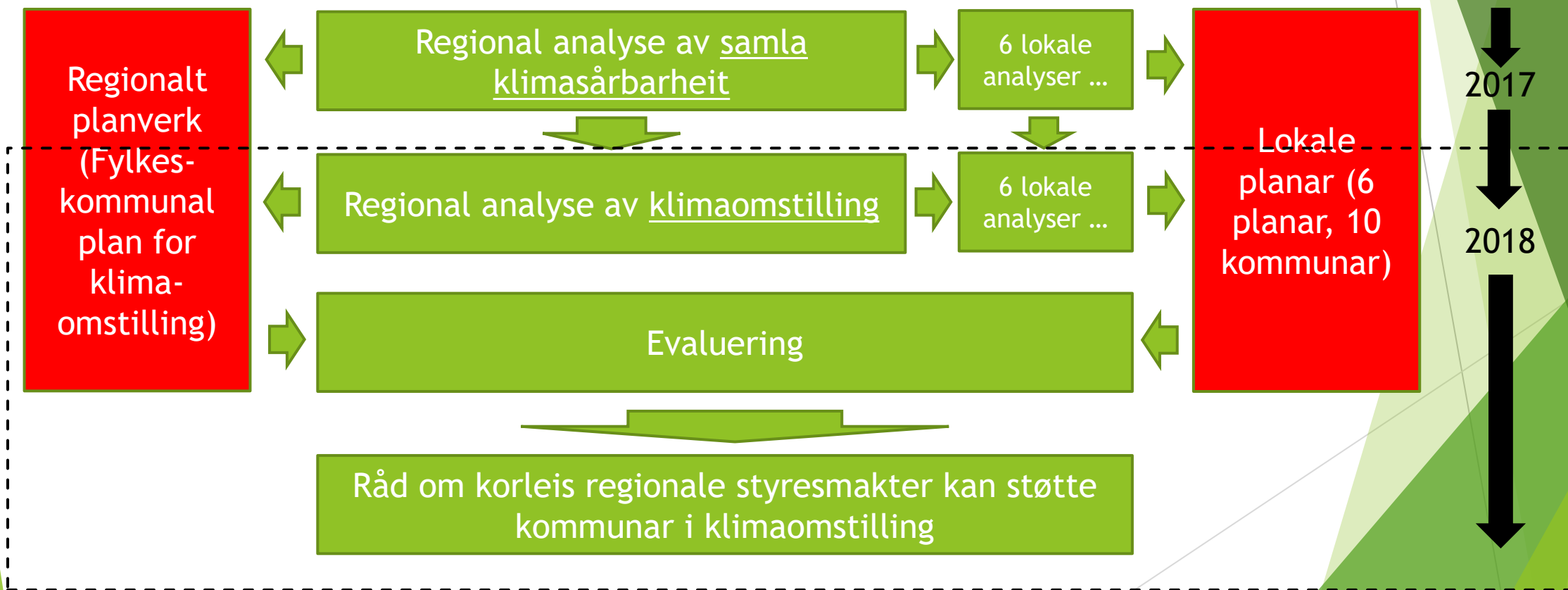
Samhandling for grønt skifte: Vidare prosjektarbeid 2018

Carlo Aall

Kor langt har vi kome?

PROSJEKTET

KLIMASÅRBARHEIT I SOGN OG FJORDANE (1)

Samfunnsendringar

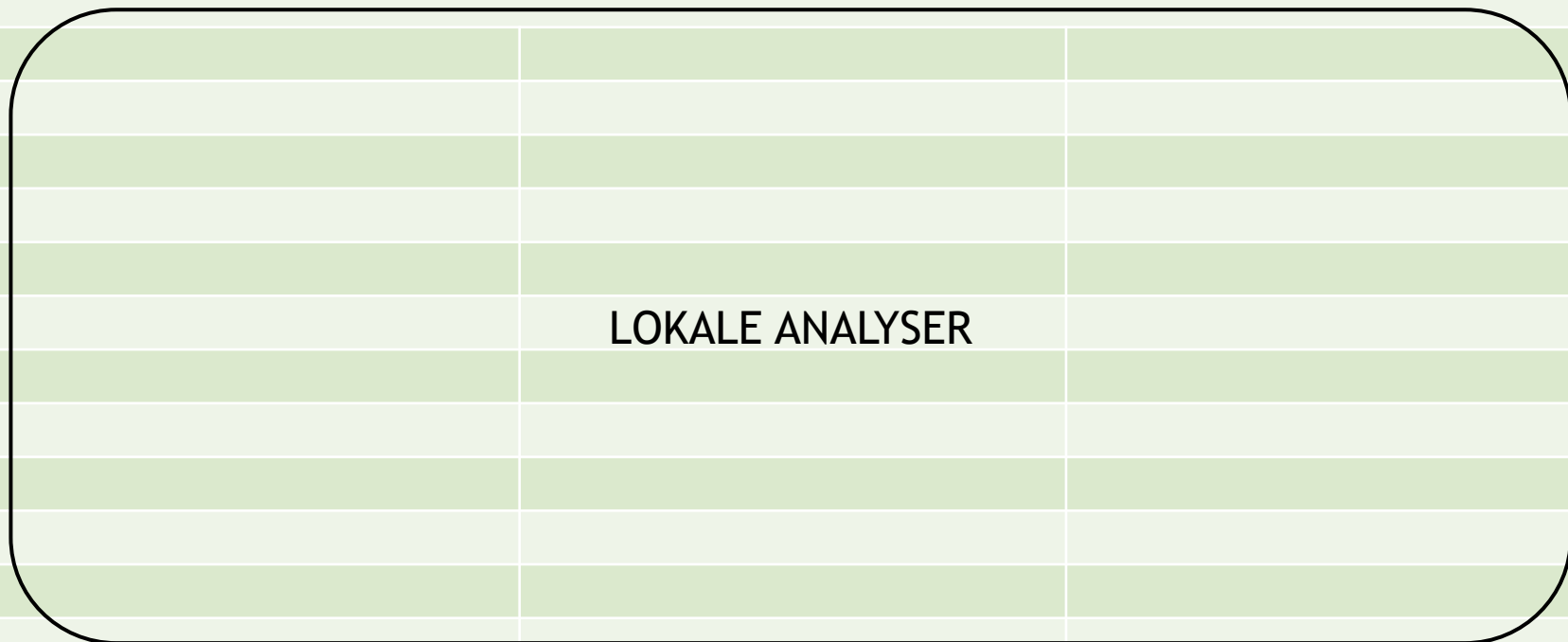
Klimaendringar

Endring i folketal		
Lågare vekst enn i resten av landet, aukande del eldre, meir heimebaserte tenester		
Arbeid og næringsliv	Fysisk infrastruktur	Mentalitet
Færre gardbrukarar Større gardsbruk Flatehogst av bratte granfelt Meir fly-/cruiseturisme Meir fornybarkraft	Sentralisering Fortetting lokalt Vasskantnær utbygging Dårleg vedlikehald av infrastruktur Ikkje lokaltilpassa bygg Betre og meir vegar/tunellar	Auka mobilitet Lågare aksept for vegstenging Auka ekstremспорт Auka miljømedvit

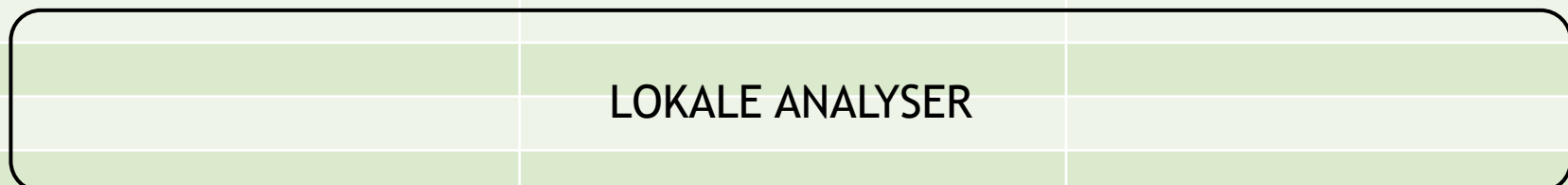
Klimaendringar lokalt

- Auka temperatur til alle årstider
- Mindre snø og tidlegare smelting
- Oftare og sterkare ekstremnedbør
- Oftare og større regnflaumar
- Tørrare vår og sommar, våtare haust, våtare i sum
- Meir jord-/flaum-/sørpeskred
- Høgare havnivå og stormflo
- Høgare temperatur i havet
- Surare vatn i hav, kyst og fjordar
- Auke i råterisiko
- Tidlegare spiring og auka skoggrense
- Innvandring av nye organismar

Konsekvensar av klimaendringar i andre land som kan ha innverknad lokalt

- Auke i vinterturistar frå Europa
- Auke i omfang av klimaflyktningar
- Redusert global matvareproduksjon
- Redusert fôrimport til fiskeoppdrett og jordbruk

KLIMASÅRBARHEIT I SOGN OG FJORDANE (2)

Sårbarheit for klimapolitikk

Klimatiltak	Positivt	Negativt
Høgare straumpris	Fornybar-kraftbransjen	Kraftkrevjande industri
Strangare klimakrav for internasjonal luftfart og båttrafikk	Kollektiv transport basert reiseliv	Fly- og cruisebasert reiseliv
Krav om 100% fossilfri vegtransport	Fornybar-kraftbransjen	Dagens godstransportnæring, næringar som er avhengig av godstransport på veg
Tilskot til planting og drift av klimaskog	Skogbruksnæringa	Reiselivs- og friluftslivsinteresser
Høgare pris på fossilintensive innsatsfaktorar (t.d. kraftfôr, kunstgjødsel, betong...)	Trebyggjeindustrien, økologisk- og utmarksbeitebasert jordbruk	Dagens industrielle jordbruk, dagens fiskeoppdrett
Nedbygging av norsk olje- og gassproduksjon	Næringslivet generelt i fylket (pga særleg låg del sysselsette i denne sektoren)	Få?

Status lokalt (skal fyllast ut....)

Kommune	Planarbeid som er kopla til prosjektet	Status?
Eid	Revisjon av klima- og energiplan	?
Årdal	Revisjon av klima- og miljøplan	?
Stryn	Revisjon av arealdelen i kommuneplanen	To knoppskytingsprosjekt gjennom Klimasatsordninga
Gloppen	Revisjon av samfunnsdelen til kommuneplanen	Prosjektleiarskifte frå 1.1.2018
Hyllestad	Revisjon av samfunnsdelen og arealdelen av kommuneplanen	Dagsmøte i Sogndal, planforummøte med FM, FK mfl
Jølster	Ny felles plan for klimaomstilling	Planlagt dagsmøte i februar
Førde		
Naustdal		
Gaular		
Flora		
Flora	Deltek i arbeidet med ny felles plan for klimaomstilling	

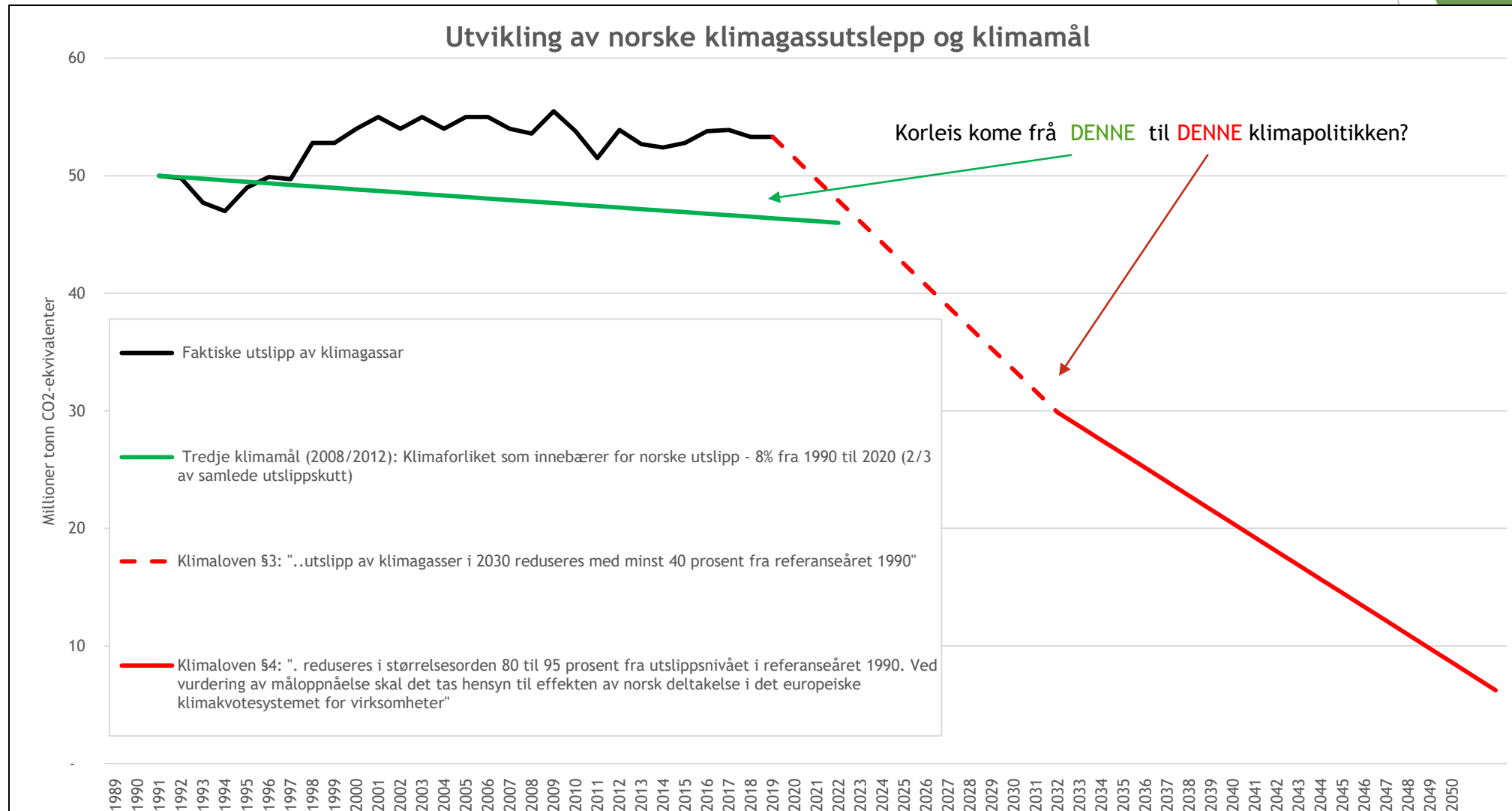
Nokre erfaringar

- ▶ Lokale omstillingsprosessar på andre område krev store ressursar!
- ▶ Krevjande å omsetje ekstern kunnskap om klimasårbarheit til noko som kan nyttast lokalt i praktisk planlegging
- ▶ Andre?

Det vidare arbeidet i 2018

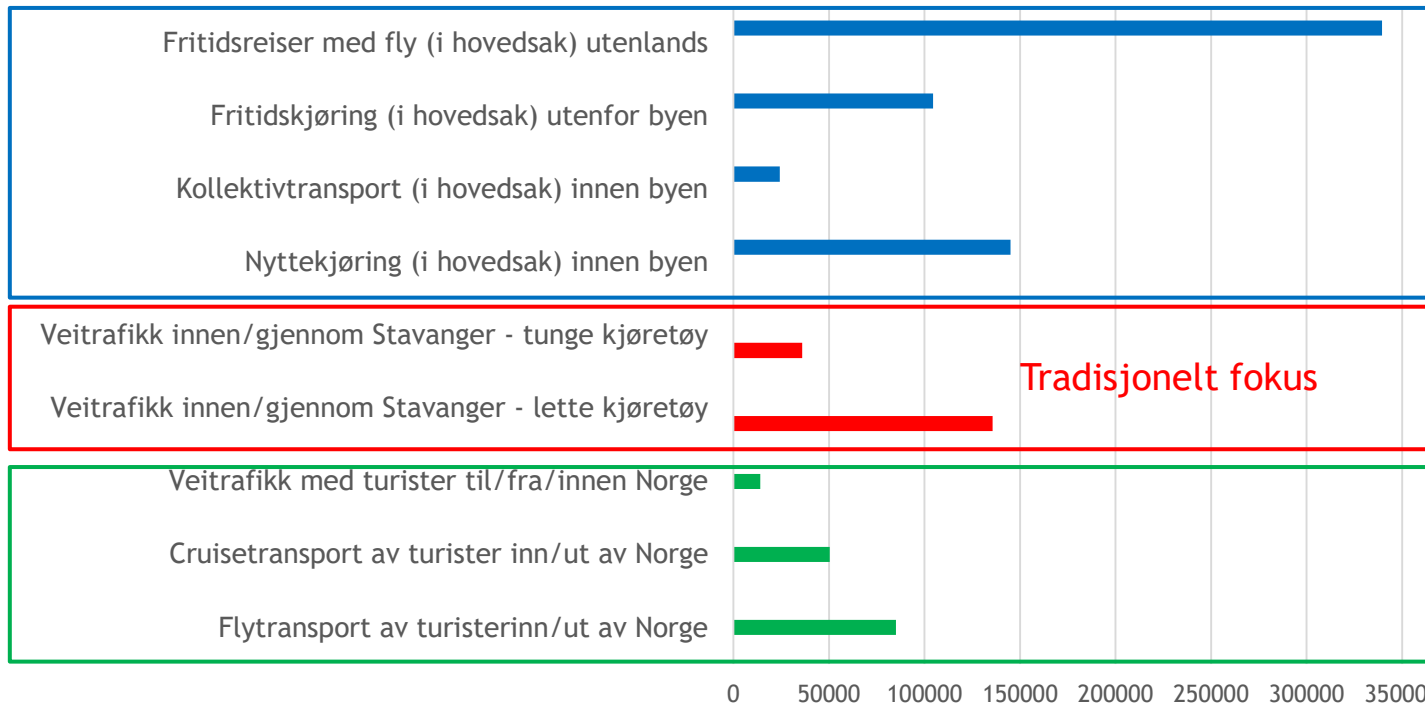
- ▶ Kommunane gjer ferdig lokale analyser av klimasårbarheit
 - ▶ Trong for meir direkte rettleiing?
- ▶ #Klimaomstilling 2018 nasjonalt seminar 24-26 april
 - ▶ Tema «kopling av klimatilpassing og utsleppsreduksjon»
- ▶ 4 samling om «nullutslepp»
 - ▶ Før eller etter sommaren?
- ▶ Kommunane gjer ferdig lokale omstillingsstrategiar
 - ▶ Trong for lokal rettleiing?
 - ▶ Ferdig hausten 2018
- ▶ Evaluering
 - ▶ Intervjurunde haust 2018/vinter 2019
- ▶ Konkludering
 - ▶ Vår 2019

Utvida fokus: kor mykje skal utslepp ned?

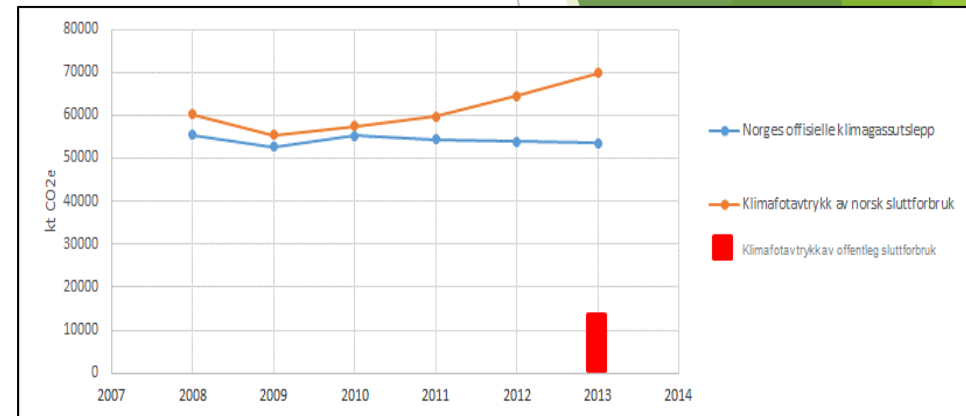

Utvida fokus: kva type utslepp skal med?

Eksempel Stavanger kommune

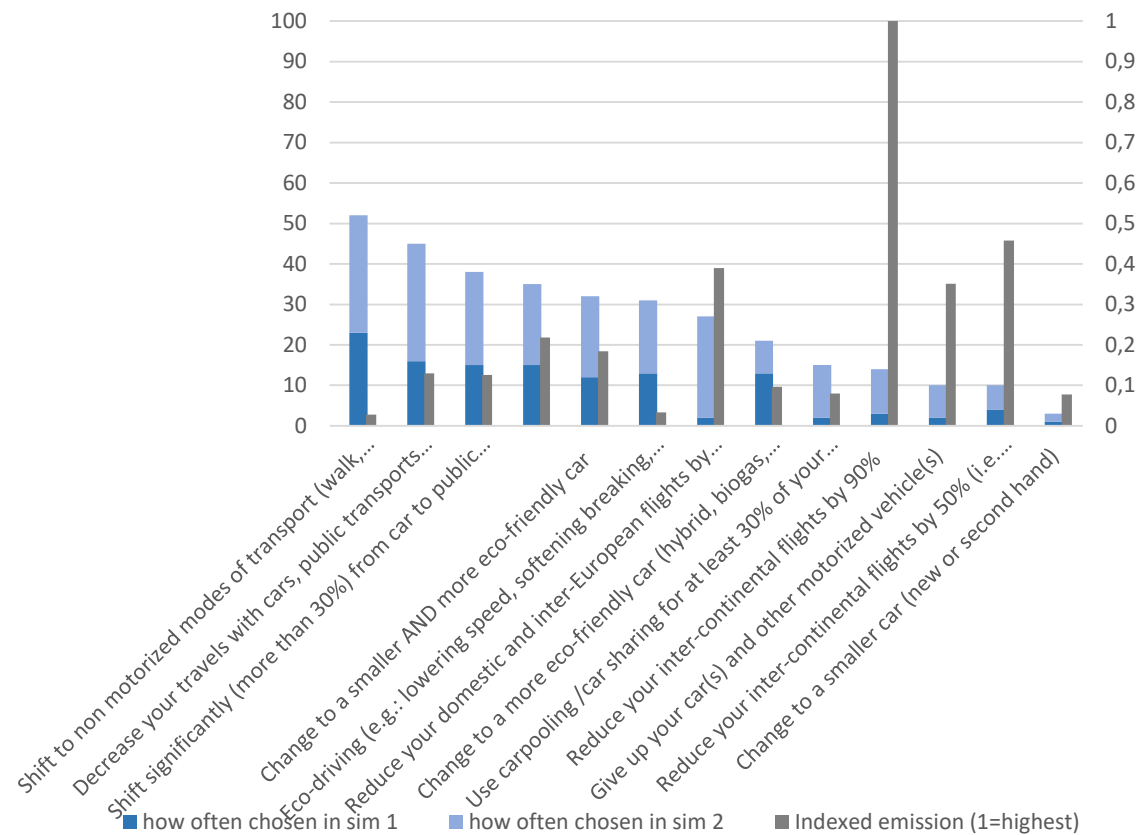
- Forbruksprinsipp, direkte og indirekte utslipp fra innbyggerne (Vestlandsforskning, 2017)
- Forbruksprinsipp, direkte utslipp fra turister (Vestlandsforskning, 2017)
- Geografisk prinsipp og direkte utslipp (SSB, 2017)

		Geografisk avgrensning	
		Ja («kommune»)	Nei
Økonomisk aktivitet	Produksjon	SSB sine kommunefordelte utslipp	Produksjonsregnskap
	Forbruk		Forbruksregnskap

Hva kan hushald tenkast å vere viljuge til å akseptere av forbruksendringar?

Eks mobilitet (finst tilsvarande data for «mat», «bustad» og «anna forbruk»)

Framlegg til hovudvinkling på den siste samlinga

- ▶ **Fokusere på utslepp frå hushald, i og med at næringsutslepp i større grad er fanga opp av statleg politikk**
 - ▶ Ta utgangspunkt i tilrådingar i ein rapport frå CICERO, Vestlandsforskning og CIVITAS til Miljødirektoratet om potensial og barrierer for lokale klimatiltak gitt at grunn at Norge fram mot 2050 må redusere sine klimagassutslepp med 80-90%
- ▶ **Bruke «klimaspelet» Vestlandsforskning har utvikla i HOPE prosjektet (demonstrert på #Klimaomstilling 2017)**
 1. Alle deltakarane på samlinga har på forhand kartlagt sitt private forbruk via ei nettundersøking
 2. VF reknar med utgangspunkt i (1) utsleppsprofilen for kvar einskild
 3. Deltakarane på samlinga gjennomfører så klimaspelet om kva dei må gjere for å redusere sine utslepp med 50%
 4. Så skifter deltakarane «rolle» til «kommunerepresentantar», der dei så skal diskutere kva tiltak ein kan gjere lokalt for å støtte opp om dei reduksjonane dei har akseptert i (3)